

Bruxelles, 15.5.2019
COM(2019) 233 final

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

privind evaluarea celui de Al șaptelea program de acțiune pentru mediu

{SWD(2019) 181 final}

Al șaptelea program de acțiune pentru mediu¹, în câteva cuvinte

UE adoptă programe de acțiune pentru mediu (PAM) care oferă orientări strategice și asigură acțiuni previzibile și coordonate pentru politica europeană în domeniul mediului și al climei. Al șaptelea program de acțiune pentru mediu („PAM 7”) a intrat în vigoare în 2014 și se va încheia la sfârșitul anului 2020. Acesta prezintă o viziune pentru 2050², precum și o descriere clară privind o politică integrată de mediu, care să contribuie la creșterea economică durabilă, la sănătatea umană și la bunăstarea oamenilor. Acesta este în deplină conformitate cu spiritul obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU.

Programul a stabilit nouă obiective prioritare de acțiune:

- trei priorități tematice: protejarea, conservarea și ameliorarea capitalului natural al Uniunii; trecerea Uniunii la o economie verde și competitivă cu emisii reduse de dioxid de carbon și eficiență din punctul de vedere al utilizării resurselor; protejarea cetățenilor Uniunii de presiunile legate de mediu și de riscurile la adresa sănătății și a bunăstării;
- patru obiective numite „permisive”: o mai bună punere în aplicare a legislației; o mai bună informare prin îmbunătățirea bazei de cunoștințe; investiții mai înțelepte; integrarea considerentelor de mediu în alte politici;
- două obiective prioritare orizontale: să facă orașele din Uniune mai durabile și să ajute Uniunea să abordeze provocările internaționale în materie de mediu și climă.

În cadrul acestor nouă obiective prioritare, PAM 7 enumeră 36 de obiective secundare și 60 de acțiuni concrete care urmează să fie puse în aplicare de către UE și statele sale membre, precum și de către întreprinderi, grupuri de angajatori și lucrători, dar și de către persoane fizice.

Programele de acțiune pentru mediu sunt adoptate în conformitate cu articolul 192 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), iar punerea în aplicare reprezintă o responsabilitate comună a UE și a statelor membre. Această evaluare ține cont de raportul Agenției Europene de Mediu privind starea mediului și de rezultatele consultărilor cu părțile interesate.

I. PAM 7 – un instrument de guvernare modern pentru provocările de mediu actuale

Evaluarea de către Comisie a PAM 7 arată că programul oferă un cadru strategic care a stabilit cu succes descrierea politicii de mediu ca motor al creșterii verzi, al unei planete

¹ Decizia nr. 1386/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 noiembrie 2013 privind un Program general al Uniunii de acțiune pentru mediu până în 2020 „O viață bună, în limitele planetei noastre”.

² „În 2050 vom trăi bine, în limitele ecologice ale planetei. Prosperitatea noastră și mediul sănătos vor fi rezultatul unei economii inovatoare, circulare, în care nu se irosește nimic și în care resursele naturale sunt gestionate în mod durabil, biodiversitatea este protejată, prețuită și refăcută, astfel încât să sporească rezistența societății noastre. Creșterea noastră cu emisii scăzute de dioxid de carbon a fost multă vreme decuplată de utilizarea resurselor, stabilind ritmul unei societăți globale sigure și durabile.”

sănătoase și al creșterii bunăstării pentru oameni. Toate părțile interesate s-au reunit pentru a stabili priorități și acest lucru permite UE, statelor membre, actorilor locali și regionali, inclusiv întreprinderilor, să lucreze în mod eficace și eficient în domeniul elaborării politicii de mediu. Existența unui document de referință la nivelul UE, care a fost unanim acceptat, a contribuit la o mai mare coerență și implicare în ceea ce privește politicile și acțiunile UE și ale statelor membre în domeniul mediului, care vizează îmbunătățirea stării mediului și a bunăstării cetățenilor.

În temeiul PAM 7, conștientizarea generală a faptului că protecția mediului merge mână în mână cu un model economic durabil care creează locuri de muncă și prosperitate a crescut. Politica de mediu a UE a evoluat de la intervențiile normative bine definite, către punerea unui accent mai puternic asupra integrării dimensiunii de mediu în alte politici sectoriale cu o perspectivă mai largă în ceea ce privește sustenabilitatea, cum ar fi pachetul privind economia circulară³, cadrul privind clima și energia pentru 2030⁴, strategia în domeniul bioeconomiei⁵ și planul de acțiune privind finanțele sustenabile⁶. Consensul obținut în ceea ce privește PAM 7 a ajutat Europa să se exprime cu o singură voce în contextul global al cooperării multilaterale, de exemplu, în cazul Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă și al Acordului de la Paris privind combaterea schimbărilor climatice.

Raportarea periodică cu privire la starea mediului în Europa indică unele îmbunătățiri⁷. UE ar putea să își îndeplinească obiectivele privind gazele cu efect de seră și energia din surse regenerabile pentru 2020 și a stabilit obiective ambițioase pentru 2030⁸. Sunt necesare eforturi suplimentare pentru a îndeplini obiectivele de eficiență energetică⁹. De asemenea, Comisia și-a prezentat viziunea privind o strategie actualizată a UE în domeniul bioeconomiei și o economie a UE neutră din punct de vedere climatic până în 2050, în conformitate cu Acordul de la Paris¹⁰. Întreprinderile beneficiază de pe urma economiei circulare, finanțarea sectorului public și privat pentru climă și mediu este în creștere, gestionarea pădurilor în Europa este mai durabilă, iar calitatea apei pentru scăldat se îmbunătățește.

Cu toate acestea, există în continuare provocări majore și apar altele noi¹¹. Ne confruntăm cu o criză ecologică globală pe măsură ce ne apropiem, sau, în unele situații, deja depășim limitele planetei noastre. Documentul de reflecție al Comisiei intitulat *Către o Europă durabilă până în 2030* recunoaște datoria noastră ecologică ca principal deficit de

³ COM/2015/0614 final.

⁴ COM/2014/015 final.

⁵ O bioeconomie durabilă pentru Europa: consolidarea legăturilor dintre economie, societate și mediu. COM/2018/673 final.

⁶ COM/2018/097 final.

⁷ Acțiunile privind reducerea poluării aerului, a solului și a apei, protecția cuprinzătoare împotriva substanțelor toxice, ploilor acide și diminuării stratului de ozon, zonele de conservare a naturii, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră se derulează conform obiectivelor stabilite – pentru mai multe detalii, a se vedea raportul din 2015 privind situația actuală și perspectiva asupra mediului înconjurător (SOER 2015) elaborat de Agenția Europeană de Mediu (AEM): <https://www.eea.europa.eu/soer-2015/synthesis/report/0c-executivesummary>.

⁸ https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/progress_ro

⁹ A se vedea, de exemplu, COM (2018) 773 final.

¹⁰ COM/2018/773 final

¹¹ AEM (2018): Raportul privind indicatorii de mediu pentru 2018 (<https://www.eea.europa.eu/publications/environmental-indicator-report-2018>).

sustenabilitate al Europei¹². Această criză de mediu are un impact direct asupra sănătății persoanelor. Multe orașe europene nu respectă standardele de calitate a aerului stabilite de comun acord și obligatorii din punct de vedere juridic¹³. UE este pe punctul de a nu îndeplini obiectivul de stopare a pierderii biodiversității până în 2020 și de restabilire a potențialului ecosistemelor de a furniza servicii. Impactul ecologic al sectorului mobilității și al sistemului alimentar rămâne prea ridicat.

Stoparea acestor tendințe negative necesită, mai presus de toate, un efort continuu de punere în aplicare a legislației existente¹⁴. Cu toate că acțiunea presupune un cost și necesită eforturi colective susținute, costul lipsei de acțiune și consecințele sociale asociate ar fi mult mai mari.

În acest context, PAM 7 a jucat un rol important în asigurarea unui instrument de guvernare pentru elaborarea politicilor privind mediul în Europa. Această evaluare evidențiază principalele realizări și deficiențe ale programului. Pe baza acestei analize, evaluarea identifică principalele lecții învățate. În general, nu toate acțiunile au fost realizate în această etapă de punere în aplicare. Deși s-au înregistrat progrese la toate nivelurile — în unele domenii mai mult decât s-a prevăzut în PAM 7 — există o nevoie clară de noi angajamente.

II. Lecții învățate

Această evaluare a PAM 7 a identificat o serie de lecții valoroase pentru orice viitor program de acțiune pentru mediu.

- **Existența unei strategii pentru elaborarea politicii de mediu a UE oferă valoare adăugată.** PAM 7 este considerat drept o strategie solidă care are legături puternice cu strategiile naționale de mediu. Multe state membre au adoptat PAM 7 ca model pentru propriile strategii de politică în domeniul mediului sau pentru măsuri specifice. Prin urmare, PAM 7 a contribuit la asigurarea unor acțiuni mai predictibile, mai rapide și mai bine coordonate în domeniul politicii de mediu. Predictibilitatea a contribuit la punerea în aplicare a acțiunilor.
- **PAM 7 este, în linii mari, în conformitate cu bunele practici în materie de guvernare.** Fundația analitică și angajamentul politic ale programului sunt solide, acesta dispunând de resurse adecvate, o viziune clară, obiective și ținte; de asemenea, asigură monitorizarea, învățarea continuă și îmbunătățirile. Cu toate acestea, PAM 7 ar fi putut beneficia de pe urma **mai multor acțiuni strategice**, care au fost **cât mai concrete posibil pentru a permite evaluarea**, cât și de pe urma unei **prioritizări mai bune prin definirea unor seturi de acțiuni limitate** spre deosebire de

¹² Document de reflecție al Comisiei privind punerea în aplicare a obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU (30 ianuarie 2019): „Deficitul cel mai grav în materie de sustenabilitate și **totodată cea mai mare provocare cu care ne confruntăm este datoria ecologică**, de a cărei scadență ne apropiem prin utilizarea abuzivă și epuizarea resurselor noastre naturale; acest lucru ne amenință capacitatea de a răspunde nevoilor generațiilor viitoare în **limitele resurselor de care dispune planeta noastră**. La nivel mondial, presiunea asupra resurselor de bază, de la apă dulce până la terenuri fertile, pune în pericol însăși existența omenirii.”

¹³ AEM (2018): Raportul privind indicatorii de mediu pentru 2018.

¹⁴ A se vedea, de exemplu, Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu pentru 2019.

acoperirea unei game largi de norme ale UE privind mediul. PAM 7 ar fi beneficiat, de asemenea, de un **mecanism de monitorizare** pentru a asigura asumarea și îndeplinirea angajamentelor, precum și **indicatori** clari și acceptați care să măsoare progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a acțiunilor.

- **Participarea amplă a părților interesate este esențială**, atât înainte de lansarea unui PAM, cât și pe parcursul întregii sale durate de viață. Aceasta sporește gradul de adeziune la program și măsurile subsecvente. PAM 7 a fost conceput ca parte a unui amplu proces de consultare și adoptat prin procedura legislativă ordinară (codecizie). Aceasta a avut ca rezultat o mai mare adeziune a diferitelor părți interesate și a factorilor de decizie. Cu toate acestea, acest nivel de participare activă înainte de lansarea programului ar fi putut fi menținut pe întreaga durată de viață a PAM 7.
- **PAM 7 este în mare măsură coerent cu agenda politică atât în Europa, cât și la nivel mondial.** Cu toate acestea, s-ar fi putut face mai mult pentru integrarea preocupărilor legate de mediu în cadrul altor domenii de politică ale UE. Părțile interesate sunt de acord că PAM ar trebui să fie pe deplin **coerent cu prioritățile politice ale instituțiilor UE**, garantând asumarea politică a acestora. Acest lucru ar fi putut fi realizat mai bine prin corelarea duratei de viață a PAM cu ciclul electoral parlamentar al UE, precum și cu alte cadre strategice pe termen lung, cum ar fi Acordul de la Paris și Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă.

III. Metodologia de evaluare

Această evaluare analizează în ce măsură structura, forma și rolul strategic al cadrului de acțiune convenit au contribuit la asigurarea unei politici mai bune în domeniul mediului și climei în Europa. În acest sens, am examinat ce constituie o strategie bună și în ce măsură PAM 7 îndeplinește aceste criterii de succes. Concluziile generale se bazează pe această analiză împreună cu o evaluare a obiectivelor atinse și a acțiunilor puse în aplicare, ținând seama de principiile Comisiei privind o mai bună legiferare¹⁵.

În măsura în care este posibil, evaluarea ia în considerare progresele înregistrate pe teren sub formă de aer și apă mai curate, o gestionare mai bună a deșeurilor, o expunere mai redusă la substanțe toxice etc. – în special prin rapoartele Agenției Europene de Mediu. Cu toate acestea, scopul acestei evaluări este de a examina valoarea adăugată a unui cadru strategic și a priorităților convenite de comun acord pentru a orienta procesul de elaborare a politicii de mediu la nivelul UE, având în vedere dificultatea de a înregistra progrese în ceea ce privește un anumit program PAM dar și faptul că, în general, în domeniul mediului este nevoie de mai mult de cinci ani pentru ca progresele să fie vizibile.

În plus, PAM 7 este unul dintre factorii determinanți ai politicii de mediu; nu este ușor să se determine cât de mult a contribuit fiecare. Abordarea acestei evaluări a constat în a pune o serie de întrebări de evaluare, utilizând un scenariu de referință care nu include PAM.

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how_ro

Evaluarea PAM 7 acoperă realizările din perioada 2014-2018 și se bazează pe o serie de studii, consultări și analize care a examinat progresele înregistrate de program până în prezent.

Printre acestea se numără:

- consultarea părților interesate (o consultare publică online, ateliere publice și consultări specifice);
- evaluarea de către Comisia a punerii în aplicare a politicilor de mediu¹⁶;
- rapoartele privind indicatorii de mediu anuali ai Agenției Europene de Mediu (2016-2018)¹⁷;
- rapoartele Parlamentului European și ale Comitetului Regiunilor; inclusiv evaluarea punerii în aplicare de către Parlamentul European a PAM 7 (noiembrie 2017)¹⁸.

IV. Rezumatul analizei

În urma unei analize aprofundate, putem trage următoarele concluzii cu privire la modul în care PAM 7 a dat rezultate în raport cu criteriile privind o mai bună legislație¹⁹ pentru o bună guvernare.

- 1. Eficacitate: am înregistrat unele progrese în direcția atingerii obiectivelor PAM 7. PAM 7 a contribuit la asigurarea unor acțiuni mai predictibile, mai rapide și mai bine coordonate în domeniul politicii de mediu. Predictibilitatea a contribuit la punerea în aplicare a acțiunilor.**

În cadrul unei analize privind punerea în aplicare a celor 60 acțiuni prevăzute în PAM 7, Comisia concluzionează că s-au înregistrat *unele progrese* în direcția atingerii obiectivelor (acordând 3 puncte pe o scară de la 1 la 5²⁰). Observăm cel mai mare progres în cadrul acțiunilor legate de cel de al doilea obiectiv prioritar, *în direcția unei economii eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, cu emisii scăzute de dioxid de carbon*. În schimb, cele mai puține progrese făcute până în prezent se referă la acțiuni legate de protecția naturii, mediu și sănătate, precum și de integrare. Evaluările independente ale Agenției Europene de Mediu²¹ oferă o imagine similară: s-au înregistrat progrese semnificative în unele domenii, dar se înregistrează întârzieri în multe domenii. Pare puțin probabil ca obiectivele legate de

¹⁶ http://ec.europa.eu/environment/eir/index_en.htm

¹⁷ Raportul AEM nr. 30/2016: Raportul privind indicatorii de mediu pentru 2016 – În sprijinul monitorizării celui de Al șaptelea program de acțiune pentru mediu din 2016; Raportul AEM nr. 21/2017: Raportul privind indicatorii de mediu pentru 2017 – În sprijinul monitorizării celui de Al șaptelea program de acțiune pentru mediu; Raportul AEM nr. 19/2018: Raportul privind indicatorii de mediu pentru 2017 – În sprijinul monitorizării celui de Al șaptelea program de acțiune pentru mediu din 2018.

¹⁸ A se vedea: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/610998/EPRS_STU\(2017\)610998_RO.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/610998/EPRS_STU(2017)610998_RO.pdf)

¹⁹ Eficacitatea, eficiența, relevanța, coerența și valoarea adăugată.

²⁰ 1=nu s-au înregistrat progrese în direcția îndeplinirii acțiunilor, 2=progrese limitate, 3=unele progrese, 4=progrese substanțiale, 5=punere în aplicare integrală.

²¹ <https://www.eea.europa.eu/airs>

protecția naturii să fie îndeplinite (indicatori privind, de exemplu, nutrienții, biodiversitatea, apa proaspătă sau marină) și nu este clar dacă vom atinge toate obiectivele legate de mediu și sănătate. UE este pe cale să își îndeplinească obiectivul pentru 2020 privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (20% până în 2020 față de nivelurile din 1990) și obiectivul său privind energia din surse regenerabile. Cu toate acestea, tendințele consumului de energie trebuie să fie inversate pentru a îndeplini obiectivul de eficiență energetică pentru 2020.

PAM 7 a sporit asumarea politică a politicii de mediu prin implicarea sistematică a părților interesate în procesul de proiectare, urmată de aprobarea ulterioară a acestuia de către Consiliul și Parlamentul European. Părțile interesate sunt de acord că programul oferă o mai mare predictibilitate pentru politica în domeniul mediului și climei și înlesnește coordonarea politicilor statelor membre. Cu toate acestea, este posibil să fi existat provocări în privința faptului că adoptarea PAM 7 și perioada de punere în aplicare a acestuia nu corespund ciclului instituțional al Uniunii.

Predictibilitatea și discuțiile politice ample ca parte a procesului de adoptare legislativă au contribuit la realizarea unor acțiuni, cum ar fi evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu, desemnarea micilor furnizori de apă potabilă, abordarea speciilor alogene invazive și urmărirea agendei Rio+20²², care a condus, în cele din urmă, la un acord privind obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU.

Ca în majoritatea strategiilor generale, unele acțiuni preconizate nu au fost realizate, cum ar fi strategia privind un mediu netoxic până în 2018 și un obiectiv principal de reducere a deșeurilor marine. În același timp, au fost puse în aplicare unele acțiuni suplimentare, cum ar fi strategia UE privind materialele plastice și extinderea conceptului de utilizare eficientă a resurselor la agenda privind economia circulară. În general, rezultatele PAM 7 sunt bune în ceea ce privește criteriile pentru o bună guvernare și pentru elaborarea unor astfel de strategii²³.

2. Eficiența: structura PAM 7 și, în special, cadrul permisiv au contribuit la crearea de sinergii. Programul, care se axează pe o mai bună integrare și punere în aplicare, sprijină acțiunile de politică menite să asigure economii de costuri și eficiență îmbunătățită.

Neîndeplinirea obligației de a pune în aplicare legislația privind mediul costă economia UE aproximativ 55 de miliarde EUR în fiecare an, reprezentând costuri legate de sănătate și costuri directe pentru mediu²⁴. Constatările evaluării indică o serie de exemple de economii de costuri în politica de mediu pe toată durata de viață a PAM 7. În pofida obiectivelor de mediu din ce în ce mai ambițioase în multe domenii de politică, cheltuielile pentru protecția

²² <https://sustainabledevelopment.un.org/rio20/futurewewant>

²³ Anexa 3 la raportul de evaluare rezumă constatările studiului Trinomics care sprijină evaluarea PAM 7.

²⁴ COM(2012)095 final privind optimizarea avantajelor obținute de pe urma măsurilor UE în domeniul mediului: creșterea încrederii prin ameliorarea cunoștințelor și a capacității de reacție – și studiul în curs privind costurile nepunerii în aplicare a legislației de mediu.

mediului au rămas relativ constante în Europa pe parcursul mai multor ani (aproximativ 2% din PIB²⁵).

De la intrarea în vigoare a PAM 7 în 2014, s-au înregistrat progrese atât la nivel orizontal (între domeniile de politică), cât și la nivel vertical (între nivelurile de guvernare) în ceea ce privește sporirea integrării preocupărilor legate de mediu; acesta sprijină măsurile care au ca obiectiv reducerea costurilor și îmbunătățirea eficienței.

Comisia și statele membre au făcut eforturi pentru a îmbunătăți modul în care colectează și partajează informațiile privind mediul²⁶, oferindu-le astfel persoanelor fizice posibilitatea de a afla mai multe despre emisiile industriale sau zgomotul ambiental, ceea ce reduce sarcina întreprinderilor de a furniza informații și garantează că administrațiile de la nivel național și de la nivelul UE colaborează mai eficient. Statele membre ar fi putut fi mai transparente în ceea ce privește schimbul de informații pe care le adună prin intermediul evaluărilor și al activităților privind o mai bună legislație, pentru a permite sinergii suplimentare la nivelul UE.

3. Relevanță: PAM 7 acoperă domeniile adecvate, iar viziunea sa pentru 2050 este în continuare valabilă. Cu toate acestea, vor trebui făcute ajustări pe măsură ce apar noi provocări.

Există un consens general cu privire la faptul că cele trei obiective tematice prioritare acoperite de PAM 7 sunt adecvate, în timp ce unii factori permissivi ar fi putut fi abordați într-un mod mai explicit, cum ar fi digitalizarea și guvernanța în domeniul mediului, ca mijloace de îmbunătățire a eficienței politicii. Viziunea pentru 2050 a PAM 7 a fost utilă și continuă să fie valabilă.

Structura generală a unui număr limitat de obiective tematice, susținută de mai multe acțiuni și obiective secundare operaționale și specifice, a contribuit la realizarea obiectivelor prioritare. Principiul unui PAM pe mai multe niveluri²⁷ beneficiază de sprijin și reflectă bunele practici, dar există semne de întrebare cu privire la gradul de complexitate sau de profunzime, ceea ce face ca unele acțiuni să fie dificil de monitorizat.

4. Coerență: PAM 7 este în mare măsură coerent cu agenda privind elaborarea politicii în domeniul mediului și climei atât în Europa, cât și la nivel mondial.

Ca strategie, PAM 7 este consecvent din punct de vedere intern. Acesta a stabilit agenda și constituie coloana vertebrală a activității cotidiene a Comisiei în domeniul mediului. Acest lucru este valabil în ceea ce privește planul strategic de gestionare și raportarea periodică de activitate anuală, precum și în cazul noilor inițiative, cum ar fi evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu. Deși cadrul permissiv a adus o contribuție pozitivă la obiectivele

²⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Environmental_protection_expenditure_accounts

²⁶ https://ec.europa.eu/info/news/environmental-data-commission-welcomes-agreement-new-rules-reduce-red-tape-and-increase-transparency-citizens-2018-dec-20-0_ro

²⁷ Trei priorități tematice (natură, economie, sănătate) combinate cu un cadru permissiv care să combată principalele obstacole în calea atingerii principalelor obiective în elaborarea politicii de mediu, combinate cu două priorități orizontale (dimensiunea urbană și internațională).

tematice, legăturile cu obiectivele prioritare orizontale privind provocările la nivel local, regional și global sunt mai puțin evidente.

În ceea ce privește coerența cu alte domenii de politică și priorități politice, există o serie de legături clare (și binevenite) între PAM 7 și cele 10 priorități ale Comisiei, cum ar fi obiectivul comun de combatere a acțiunilor climatice și de consolidare a rolului UE ca actor internațional. În general, acestea se sprijină reciproc, și anume PAM 7 încearcă să stabilească modul în care politicile de mediu pot contribui la o creștere economică durabilă și la crearea de locuri de muncă. Există câteva exemple de coerență între PAM 7 și alte domenii de politică, cum ar fi, de exemplu, menționarea chestiunilor legate de mediu (în special a emisiilor de dioxid de carbon și a poluării atmosferice) în rapoartele de țară din cadrul semestrului european și activitățile privind orașele durabile împreună cu agenda urbană. Cu toate acestea, trebuie depuse mai multe eforturi, astfel încât să se elaboreze politici integrate.

De exemplu, ar fi putut fi luate mai bine în considerare aspectele sociale în PAM 7, plecând de la legăturile existente între politica de mediu și politica socială în ceea ce privește, de exemplu, impactul asupra grupurilor vulnerabile, a locurilor de muncă, a incluziunii sociale și a inegalității.

PAM 7 este în mare măsură coerent cu angajamentele internaționale. Deși s-a adoptat cu aproape doi ani înainte de Agenda 2030 a ONU, acesta a anticipat (și a influențat) abordarea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU, insistând asupra faptului că bunăstarea economică și socială depinde de o bază de resurse naturale sănătoase. PAM 7 poate fi considerat drept un mecanism de realizare a ODD, cu toate că apelul acestora din urmă la o „tranziție justă” ar fi putut fi evidențiat mai mult în PAM 7.

5. Valoarea adăugată: PAM 7 a făcut politica de mediu mai eficace și mai eficientă. Părțile interesate îl apreciază și îl consideră drept o strategie solidă care are legături strânse cu strategiile naționale de mediu.

PAM 7 a fost un principiu director pentru diferitele părți interesate – la nivelul UE, național și local – implicate în abordarea provocărilor în materie de mediu în UE. Politica de mediu stabilește adesea un cadru, dar apoi atribuie responsabilitatea pentru punerea sa în aplicare la diferite niveluri de guvernare, în conformitate cu principiul subsidiarității. Caracterul interconectat al politicii de mediu și procesul descentralizat de luare a deciziilor explică parțial opinia părților interesate potrivit căreia PAM 7 a fost valoros.

PAM 7 îndeplinește criteriile de bune practici pentru elaborarea unei strategii și este bine conectat la strategiile naționale de mediu din Europa. Deși a existat un grad mare de adeziune al părților interesate în ceea ce privește structura și conținutul PAM 7, punerea în aplicare ar fi putut fi consolidată printr-un mecanism mai strict de evaluare și monitorizare periodică.

V. Concluzii

Comisia constată că evaluarea PAM 7 denotă că programul a înlesnit o schimbare importantă în procesul de elaborare a politicilor – în prezent este recunoscut la scară mai largă faptul că protecția mediului, prestațiile sociale și creșterea economică durabilă merg mână în mână.

Programul a sprijinit noi agende importante, precum economia circulară și obiectivele de dezvoltare durabilă. Definirea pentru prima oară a unei viziuni pe termen lung în cadrul unui PAM a reprezentat un instrument util de elaborare a politicilor – atât ca o completare a obiectivelor de politică pe termen mai scurt, cât și ca o caracteristică pe care toate părțile interesate o puteau utiliza ca orientare pentru activitățile lor. Cadrul permisiv a îndreptat – într-un mod unic – atenția și resursele asupra principalelor provocări cu care ne confruntăm în politica de mediu a UE: lipsa punerii în aplicare, lipsa informațiilor, a investițiilor și a integrării. Constatările acestei evaluări vor sta la baza deciziilor viitoare cu privire la un program ulterior de acțiune pentru mediu, în conformitate cu articolul 192 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene²⁸.

²⁸ Articolul 4 alineatul (3) din Decizia 1386/2013/UE: „În lumina evaluării respective și a altor evoluții politice relevante, Comisia prezintă, după caz, o propunere pentru un al optulea program de acțiune pentru mediu în timp util, astfel încât să se evite orice întreruperi între cel de al șaptelea și cel de al optulea program de acțiune pentru mediu.”